

Folktandvårdens stab
Yvonne Strandh, Heidi Gulis

2025-01-22

Ärendenummer 2024/02290
Dokumentnummer 2024/02290-4

Till Hälso- och sjukvårdsnämnden

Svar på remiss av betänkande SOU 2024:70 Tiotandvård – ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

1. Att anta remissvaret - *Tiotandvård - ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård SOU 2024:70*,
2. att skicka svaret till Socialdepartementet.

Sammanfattning

Utredningen föreslår att ett förstärkt skydd mot höga kostnader för tandvård införs. Syftet med förslaget är att successivt minska tandvårdskostnaderna för patienter med ett av behandlaren konstaterat tandvårdsbehov och därigenom bidra till en bättre munhälsa för hela befolkningen.

Tiotandvård ska lämnas för tandvård som patienten behöver och som syftar till att åstadkomma en frihet från smärta och sjukdom, förmåga att äta, tugga och tala utan större hinder, eller ett utseendemässigt godtagbart resultat. Det innebär att tiotandvård ska omfatta behandling av tandvårdsstödet tillstånd för sjukdom och smärta, tillstånd för reparativ vård samt rehabiliterande och habiliterande tillstånd. För sådan tandvård föreslås patienten betala 10 procent av referenspriset, alternativt 10 procent av vårdgivarens pris om detta är lägre. Ny fast tand- och implantatstödd protetik bakom tandposition 5 undantas från bestämmelserna om tiotandvård. För sådan behandling gäller i stället det befintliga generella skyddet mot höga kostnader och fri prissättning.

Undersökningar och förebyggande åtgärder kommer inte omfattas av tiotandvård. Därför föreslås att perioden för när allmänt tandvårdsbidrag (ATB) får användas förlängs till tre år, samt att det särskilda tandvårdsbidraget (STB) höjs från högst 600 kronor till högst 1 000 kronor per halvår och giltighetsperioden förlängs till ett år.

Detta innebär ett förstärkt stöd till äldre personer med behov av regelbunden tandvård under förutsättning att de uppfyller ställda krav på viss sjukdom eller nedsatt funktion som ger en ökad risk för försämrad tandhälsa.

Vårdgivare föreslås ersättas av staten för tiotandvård enligt referenspris, med avdrag för patientens kostnad på 10 procent – det vill säga det patienten själv betalar. Det innebär att vårdgivarens pris inom tiotandvård regleras, till skillnad från övrig tandvård inom det statliga tandvårdsstödet där prissättningen är fri.

För att tandvården i hela landet ska ha kapacitet att erbjuda tiotandvård föreslår utredningen att en högre ersättning i form av ett kommuntypstillägg lämnas till vårdgivaren för patienter bosatta utanför storstadskommunerna.

Reformen föreslås bli skalbar genom att kriteriet för vilka patienter som ska omfattas av tiotandvård kan justeras stegvis i kombination med att medel tillförs tandvårdsanslaget för att täcka de ökade kostnaderna för staten. Utredningen bedömer att reformen tiotandvård bör utvidgas i den takt som tandvårdens kapacitet medger. Det första steget föreslås följas upp och utvärderas löpande. Beslut om ytterligare steg bör i möjligaste mån tas med beaktande av iakttagelser i nämnda uppföljning och utvärdering.

Det första steget av reformen tiotandvård föreslås genomföras från och med den 1 juli 2026. I detta första steg föreslås kriteriet för vilka patienter som ska omfattas av tiotandvård vara patientens ålder. Den ålder som föreslås är 67 år och äldre.

Region Blekinges remissvar nedan har beretts av verksamhetsstrateg Heidi Gulis och bedömningstandläkare Anna Möller.

- Region Blekinge instämmer i förslaget att ha åldersgräns på 67 år.
- Region Blekinge instämmer i förslaget om förlängd giltighetstid på ATB och STB, samt höjning av beloppet för STB.
- Region Blekinge instämmer i förslaget om att undanta ny fast tand- och implantatstött protetik bakom tandposition 5.
- Region Blekinge instämmer i förslaget om kommuntillägg för patienter bosatta utanför storstadskommunerna.
- Region Blekinge instämmer inte i förslaget att undanta sjukdomsförebyggande behandlingar. Genom att poängtera och jobba aktivt med sjukdomsförebyggande åtgärder ökar man patientens möjligheter att bibehålla god munhälsa. Dessutom minskar man kostnaderna både för stat och individ, då det är billigare med förebyggande vård än rehabiliterande vård. Även Socialstyrelsen, i de nya nationella riktlinjerna, trycker på vikten av sjukdomsförebyggande åtgärder. När förebyggande åtgärder inte ingår i tiotandvården finns det risk att patienterna nedprioriterar dessa viktiga insatser pga. kostnader. Patienter som i behov av rehabiliterande vård är mer resurskrävande i verksamheten och tar tid från andra patientgrupper.
- Region Blekinge instämmer inte i förslaget att vårdgivaren ersätts enligt referenspriset för tiotandvård.

Referenspriserna är i dagsläget inte anpassade till vad det faktiskt kostar att bedriva en tandvårdsverksamhet, oavsett folktandvård eller privat, i dagens Sverige. Det kan finnas en risk för att vårdkvaliteten minskar pga. att vårdgivaren avstår vidareutbildning, nya material och teknisk utveckling om ekonomiska förutsättningar saknas. Risk finns även för att den tandtekniska delen av de protetiska arbetena förläggs i låglöneländer pga. att det blir billigare för vårdgivaren att nyttja dessa laboratorier. Detta i sin tur kan leda till en bristande kontroll och överblick av den tandtekniska kvaliteten.

- Region Blekinge ser en risk för undanträngningseffekt för vissa patientgrupper då föreslagen lagändring tvingar vårdgivaren att prioritera tiotandvård, oavsett behov, då det i dagsläget enbart är ålder som är kriteriet. Det kan leda till att patient med större vårdbehov i gruppen 20–66 år nedprioriteras, eftersom det är bristande personella resurser inom tandvården, framför allt i områden utanför storstadsregionerna.

Bakgrund

Region Blekinge har givits möjlighet att svara på Socialdepartementets remiss av betänkandet Tiotandvård – ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård (SOU 2024:70) innan 16 februari 2025.

Barnrättsperspektiv

Barn och ungdomar omfattas inte av lagförslaget.

Karlskrona enligt ovan

Mats Berggren
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Yvonne Strandh
Tandvårdschef

Bilaga

2024/02290 Remiss av betänkandet Tiotandvård – ett förstärkt högkostnadsskydd för tandvård (SOU 2024:70).